

ULUSLARARASI İLİŞKİLER KURAMLARI 1

Realistler için;

- devletin varlığını sürdürmeye ilişkin olan ulusal güvenlik konusu **yüksek politika** olarak;
- ticari, mali, parasal, sağlıkla vb. ilgili konularsa **alçak politika** olarak nitelenmektedir.

REALİZME GÖRE; uluslararası sistemde merkezi bir otorite olmaması dolayısıyla sistem **anarşik** bir yapıda.

HOBBS: Doğa durumu; herkesin herkesle savaştığı; kuşku, korku ve şiddetin söz konusu olduğu oldukça güvensiz bir ortam.

Laissez faire: Bireylerin kendi ekonomik kararlarını almaları gerektiğini savunan ve **Adam Smith** tarafından ortaya atılan yaklaşımdır.

Liberalizme göre bireyin özgürlüğünü garanti eden en iyi yönetim biçimi **demokrasidir**. Ancak demokratik bir toplumda bireyin özgürlüğü ve temel hakları garanti altına alınabilir ve sürdürülebilir

Neoliberallere göre; demokrasinin gelişmesi, ticaretin serbestleşmesi, serbest piyasa ekonomisinin yayılması, uluslararası istikrar için gereklidir.

Neoliberallere göre, bir merkezi otoritenin varlığı, uluslararası ilişkilerde işbirliği olanaklarını artırır.

Marksist teori ve onun temel varsayımlarını kabul eden bağımlılık ve merkez çevre teorileri, uluslararası ilişkileri, üretim araçları ve onun belirlediği üretim ilişkilerine bağlı olarak ortaya çıkan sınıfsal ilişki temelinde ele almaktadır.

Marksist Teoride hegemonya kavramı ile realist ve liberal hegemonya yaklaşımları arasındaki fark; sınıfsal ilişki ve çatışma çerçevesinde ele alınmasıdır.

Marksist ve Leninist yaklaşımlara göre, ULUSLARARASI ÇATIŞMALARIN NEDENLERİ:

- *Sınıf mücadelesi*
- *Sömürge arayışı*
- *Hammadde ihtiyacı*
- *Tüketimin azalması*

JEOPOLİTİK TEORİ; devletlerin coğrafi özellikleri ve dünya üzerindeki konumlarıyla izledikleri dış politika arasında, doğrudan **deterministik** bir ilişki kuran bir teori.

ÇEVRE; Jeopolitik Teoriye göre, devletin içerisinde faaliyet gösterdiği ve karar vericilerin politikalarını oluşturdukları ortam.

OLASILIKÇILAR; çevresel faktörlerin, karar vericileri dış politikada olanak ve sınırlılıklar konusunda bilgilendirdiğini savunan jeopolitik okul.

Dünya Sistemi Modeli, dünya ekonomisini, küresel ölçekte toplumsal bir işbölümü olarak tanımlamakta.

EMPERYALİZM: Kapitalist devletlerin elindeki sermaye fazlasını ülke dışına çıkararak, bu parayı yeniden yatırıma dönüştürmek istemeleri sonucu ortaya çıkan düzen.

Neofonksiyonalist teori **Avrupa Birliği (AB) gibi supranasyonal örgütlenmeleri,** ulusal devletlerin ulusal refahı artırma amaçlarını bölgesel işbirliğiyle gerçekleştirebilmelerine olanak sağlayan yapılar olarak görmektedir.

Kant'a göre; uluslararası ilişkiler egemen devletler arası ilişkiler gibi görülse bile, devletin soyut, bireyinse somut varlıklar olduğuna işaret ederek, **bireyi esas alan, uluslararası toplum anlayışını** geliştirdi.

GÜVENLİK İKİLEMİ ve **kendine güvenme** kavramları üzerinde duran neorealistlere göre, herhangi bir devletin güvenliğini sağlamaya dönük faaliyetleri, mevcut ya da potansiyel düşmanlarının güvenliğini tehlikeye sokmaktadır.

PRENS adlı yapıtta **Machiavelli,** o günkü düşük ahlaksal uygulamalara felsefi aklama getirmekte, kitleler üzerinde güç kazanmayı ve sürdürmeyi amaçlayan devlet adamlarına, uygulamalarında yol gösterecek bir kılavuz sunmaktaydı.

*Soğuk Savaş boyunca devam eden çatışma eksenli dünyadaki siyasal süreci ve dış politika yaklaşımlarını açıklamada başvurulan temel teorik çerçeve **realizm** olmuştur.*

Yöntem açısından bakıldığında realist teoriyi benimseyenlerin **genelleme ve yararlılık özelliğine** önem verdikleri görülmektedir.